

Санітарно – просвітницька інформація

Хвороба, яка може назавжди змінити життя

Поліомієліт (поліо) — це гостре вірусне захворювання, яке уражає нервову систему людини та може призводити до незворотних паралічів. Саме поліомієліт є однією з небагатьох інфекцій, яку людство поставило за мету повністю ліквідувати завдяки вакцинації.

Ще кілька десятиліть тому поліо щороку паралізувало сотні тисяч дітей у всьому світі. Сьогодні завдяки масовій імунізації кількість випадків зменшилася більш ніж на 99%.

Поліомієліт викликається поліовірусом, який належить до родини ентеровірусів. Інфекція передається переважно фекально-оральним шляхом через забруднені руки, воду, харчові продукти або предмети побуту.

Особливістю поліовірусу є те, що він може тривалий час циркулювати серед людей без помітних симптомів. Більшість інфікованих навіть не підозрюють про зараження, але можуть передавати вірус іншим.

Після потраплення до організму вірус розмножується в кишечнику, а в окремих випадках проникає до нервової системи та руйнує рухові нейрони спинного мозку.

Приблизно у 70–75% інфікованих захворювання проходить безсимптомно.

У частини людей виникають:

- підвищення температури тіла;
- біль у горлі;
- головний біль;
- нудота та блювання;
- слабкість;
- біль у м'язах.

Однак найбільшу небезпеку становить паралітична форма поліомієліту.

За оцінками фахівців, приблизно один випадок паралічу розвивається на 200–1000 інфікувань залежно від віку та типу вірусу.

Поліомієліт є однією з небагатьох інфекцій, що можуть за лічені години призвести до довічної інвалідності.

Основні ускладнення:

- мляві паралічі кінцівок;
- деформації кісток та суглобів;
- порушення ходи;
- атрофія м'язів;
- інвалідність;
- дихальна недостатність через ураження дихальних м'язів;

- смерть.

Серед осіб із паралітичною формою хвороби 5–10% помирають через параліч дихальної мускулатури.

Навіть через десятки років після перенесеного поліомієліту може розвиватися постполіомієлітний синдром із прогресуючою слабкістю м'язів та швидкою втомлюваністю.

Ознаки поліомієліту відомі людству тисячі років. На стародавніх єгипетських зображеннях можна побачити людей із характерними деформаціями кінцівок, що нагадують наслідки поліо.

Особливо масштабні епідемії почали виникати наприкінці XIX та в першій половині XX століття.

У 1952 році у Сполучених Штатах Америки було зареєстровано понад 57 тисяч випадків поліомієліту, з яких понад 21 тисяча супроводжувалася паралічами. У ті роки лікарні були переповнені дітьми, які потребували спеціальних апаратів штучного дихання.

Справжнім проривом стало створення вакцини американським ученим Jonas Salk.

У 1955 році була ліцензована перша інактивована поліомієлітна вакцина (IPV), що містила вбитий вірус.

Через кілька років інший учений, Albert Sabin, створив оральну поліомієлітну вакцину (OPV), яку вводили у вигляді крапель через рот.

Саме завдяки цим вакцинам поліомієліт став контрольованою інфекцією.

Для профілактики поліомієліту застосовують два типи вакцин:

- **Інактивована вакцина (IPV)**

Містить убитий вірус поліомієліту.

Вводиться шляхом ін'єкції.

Не здатна викликати захворювання.

Формує надійний індивідуальний захист.

- **Оральна вакцина (OPV)**

Містить ослаблений живий вірус.

Вводиться у вигляді крапель через рот.

Додатково сприяє формуванню колективного імунітету та припиненню циркуляції вірусу.

Саме поєднання IPV та OPV стало основою глобальної програми ліквідації поліомієліту. У 1988 році було створено Global Polio Eradication Initiative. На той момент у світі реєстрували приблизно 350 тисяч випадків поліомієліту щороку у більш ніж 125 країнах.

Завдяки вакцинації кількість випадків дикого поліовірусу скоротилася більш ніж на 99%.

Дикий поліовірус типу 2 офіційно ліквідовано у 2015 році.

Дикий поліовірус типу 3 офіційно ліквідовано у 2019 році.

Сьогодні природна циркуляція дикого поліовірусу зберігається лише в окремих регіонах світу.

Україна багато років залишається вільною від циркуляції дикого поліовірусу. Проте ризик завезення вірусу та його поширення серед невакцинованих людей зберігається постійно. Саме тому підтримання високого рівня охоплення щепленнями є критично важливим. У 2021–2022 роках в Україні були зафіксовані випадки циркуляції вакциноспорідненого поліовірусу, що стало підставою для проведення додаткових кампаній імунізації.

Відповідно до чинного Календаря профілактичних щеплень України вакцинація проти поліомієліту проводиться у такі терміни:

- 2 місяці — IPV;
- 4 місяці — IPV;
- 6 місяців — IPV;
- 18 місяців — IPV;
- 6 років — IPV.

У Донецькій області впродовж 2026 року вже щеплено проти поліомієліту 1868 дітей.

Цікаві факти про поліомієліт

- До появи вакцин поліомієліт був однією з головних причин дитячих паралічів у світі.
- У середині ХХ століття тисячі дітей щороку потребували апаратів «залізна легеня» для підтримки дихання.
- Поліомієліт не має специфічного лікування.
- Єдиним ефективним способом профілактики є вакцинація.
- Людина може бути джерелом інфекції навіть без жодних симптомів.
 - Світ перебуває найближче за всю історію до повної ліквідації поліомієліту. Поліомієліт — це небезпечна вірусна інфекція, яка може за лічені години призвести до довічного паралічу або смерті. Завдяки відкриттю вакцин людству вдалося скоротити захворюваність більш ніж на 99% і врятувати мільйони дітей від інвалідності. Своєчасна вакцинація відповідно до Календаря профілактичних щеплень України залишається найефективнішим способом захисту від поліомієліту та кроком до повної ліквідації цієї хвороби у світі.

Дізнатися про наявність вакцин в медичних закладах Донецької області можна на офіційному сайті ДУ «ДОНЕЦЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ» за посиланням [ДУ «ДОНЕЦЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ»](https://dn.cdc.gov.ua/citizens/vaccination/) <https://dn.cdc.gov.ua/citizens/vaccination/>

#ВакцинаціяПоліомієліт#ВакцинаціяРятує#ДонецькийОЦКПХ #

